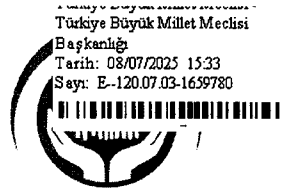

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 AİLE YILI

ACELE

Sayı : E-72079556-610-16500024

Konu : Soru Önergesi (7/19684)

7/19684 6K 55

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 29.11.2024 tarihli ve 1538626 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Bursa Milletvekili Sayın Orhan SARIBAL tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/19684 Esas Numaralı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/19684 Cevap Metni (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 5206AD93-C96A-434D-B336-02C88262E39E

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Samiye BULUN
Çocuk Gelişimcisi
Telefon No:(312) 705 58 09

Bursa Milletvekili Sayın **Orhan SARIBAL**'a Ait 7/19684 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız engelli bireyler ve ailelerinin güçlendirilmesi ve yaşam standartlarının iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütmekte, engelli bireylerin istihdamına ve toplumsal hayata etkin olarak katılımına büyük önem vermektedir.

Bakanlığımız Ulusal Engelli Veri Sistemi'nde (UEVS) kayıtlı engelli birey sayısı; yaklaşık 4,3 milyondur. UEVS, Sağlık Bakanlığınca yetkilendirilen hastaneler tarafından düzenlenen sağlık kurulu raporlarını baz almaktadır.

Bakanlığımız görme engelliler de dahil engelli bireylerin elektronik hizmetler ile bilgi ve iletişim teknolojilerinde karşılaştıkları erişilebilirlik sorunlarının tespiti, çözüm yollarının araştırılması, yaşanan sorunların ortadan kaldırılması ve erişilebilirlik alanında iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılmasına ilişkin çalışmalar yapmakta, bu teknoloji ve sistemlerden engelli bireylerin faydalanmasına yönelik iş birliği ve koordinasyonu sağlamaktadır.

2005 yılında yayımlanan 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'da 2014 yılında yapılan düzenleme ile Kanuna eklenen "Erişilebilirlik" başlıklı 7 nci madde "*Bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin engelliler için erişilebilir olması sağlanır.*" hükmü yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda, söz konusu hükmün yerine getirilmesinde tüm kurum ve kuruluşların sorumluluğu bulunmakta olup Bakanlığımız tarafından ayrıca aktif bir şekilde farkındalık, bilgilendirme ve iş birliği faaliyetleri yürütülmektedir.

İnternet sayfalarının erişilebilirliği ile ilgili uluslararası standart olan WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) 2.0 rehberi Bakanlığımızca Türkçe'ye çevrilerek resmi internet sayfamızda yayınlanmıştır.

2021 yılından bu yana Manisa Celal Bayar Üniversitesi ve Türkiye Engelsiz Bilişim Platformu ile birlikte düzenleyici kurum olarak "BİLTEVT: Uluslararası Engelsiz Bilişim Kongreleri" gerçekleştirilmiştir. Bilgi ve iletişim teknolojileri alanlarında erişilebilirliğin artırılması, görme engelli bireyler de dahil engelliler için hayatın her alanındaki bilişim teknolojilerinin ulaşılabilir ve kullanılabilirliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara katkı sunmak amacıyla düzenlenen Kongre'ye çok sayıda kurum, akademisyen, öğrenci ve STK temsilcisi katılım sağlamaktadır.

2020 yılında görme ve işitme engelli bireyler de dahil herkes için internet sitelerinin erişilebilirliği için yapılması gerekenleri içeren WCAG 2.1'i baz alan kontrol listesi hazırlanmış, ilgili kurum, üniversite ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri ile son hali verilmiştir. 2023 yılında kılavuzun WCAG 2.2 olarak güncellenmesi doğrultusunda hazırlanan kontrol listesi revize edilmiş ve "İnternet Siteleri Erişilebilirlik Kontrol Listesi- A Seviyesi" son haline gelmiştir. Böylece kamu kurum ve kuruluşları dahil günümüz çağında bilgiye en çok erişme yöntemlerinden olan internet sitelerinin engelli bireylerin farklılaşan ihtiyaçlarına göre düzenlenmesine katkı sağlanmıştır.

Görme engelli bireyler de dahil herkes için bilgi ve iletişim teknolojilerinin erişilebilirliğinin artırılması; ilgili mevzuat çerçevesinde internet siteleri ve mobil uygulamaların tasarım ve güncelleme aşamaları dâhil tüm aşamalarında "İnternet Siteleri ve Mobil Uygulamalar Erişilebilirlik Kontrol Listesi-A Seviyesi" ne göre tespitlerin yapılması; standartlara göre erişilebilirliğin sağlanmasını teşvik etmek üzere Bakanlığımız tarafından mevzuat hazırlık çalışması yapılmaktadır.

Kamu kurum ve kuruluşlarına, üniversitelere ve belediyelere yönelik, internet erişilebilirliği konusunda farkındalık oluşturmak ve temel düzeyde bilgi vermek için 10 adet çevrim içi “Web Erişilebilirlik Eğitimi”; bilgi ve bilinç düzeyini arttırmak için kamu kurumu ve kuruluşları, üniversiteler, belediyeler ve büyükşehir belediyesi ve ona bağlı kuruluş, iştirak ve şirketlerinin bilgi işlem personeline yönelik iki tam gün süren 9 çevrim içi “Erişilebilirlik Atölyeleri: Web Erişilebilirlik Standartları Eğitimi” gerçekleştirilmiştir. Böylece görme engelli bireyler de dahil herkes için internet sayfalarını tasarlayan ve bireylerin kolay bir şekilde bilgiye erişimleri için düzenlemeleri yapan teknik personelin gerek engelli bireylerin bilgiye erişimde farklılaşan ihtiyaçları gerekse bu ihtiyaçları karşılamak üzere yapılması gereken teknik standartlara dair bilgilendirilmeleri amaçlanmıştır.

2024 yılında kamu kurum ve kuruluşlarının basın biriminde çalışan yönetici ve personeline yönelik 6 “Erişilebilirlik Atölyeleri: Sosyal Medyanın Erişilebilirliği Eğitimleri” düzenlenmiştir.

E-Devlet, KADES ve CİMER gibi görme engelli vatandaşlar da dahil herkes tarafından yoğun kullanıma sahip internet sayfaları ve uygulamaların erişilebilirlik değerlendirmesi yapılarak, hazırlanan teknik rapor gereğinin yapılması amacıyla ilgili kurumlara iletilmiştir.

Bunların yanı sıra, Bakanlığımız tarafından bilgi ve iletişim teknolojileri dâhil erişilebilirlik alanında dünya genelinde gerçekleştirilen iyi uygulama örnekleri takip edilmekte, yürütülen her çalışmada konu özelinde birçok farklı ülkenin mevzuat ve uygulamaları ayrıntılı olarak incelenmektedir. Bu kapsamda; internet sayfalarının erişilebilirliğine ilişkin olarak güncel mevzuat hazırlıklarında, AB Kamu Kurumu Birimlerinin Web Siteleri ve Mobil Uygulamalarının Erişilebilirliği Hakkında 2016/2102 sayılı Yönerge, bu Yönergenin uygulanmasına yönelik AB üye ülkeler tarafından ulusal düzeyde internet siteleri ve mobil uygulamaların erişilebilirliği üzerine oluşturulan mevzuat ve komisyonlar ile hazırlanan raporlar incelenmiştir.

Aynı zamanda, görme engelli bireyler de dahil engelli bireylerin bilgi ve iletişim teknolojilerine erişiminin artırılmasına ilişkin uluslararası projeler, araştırmalar ve incelemeler Bakanlığımız tarafından izlenmektedir.

Bunlara ek olarak, görme engelli bireylerin bir başkasına ihtiyaç duymadan toplumsal yaşamın her alanında bağımsız bir şekilde yaşamlarını sürdürmeleri ve kendi potansiyellerini kullanmalarını desteklemek amacıyla İstanbul ve Ankara illerinde Bakanlığımıza bağlı 2 adet Görme Engelliler Rehabilitasyon Merkezi bulunmaktadır.

İstanbul Görme Engelliler Rehabilitasyon Merkezi: Merkezde Türkiye’nin tüm illerinden 18 yaş üzeri kadın ve erkek görme engelli bireylere yatılı olarak yılda iki kez ve beş buçuk aylık dönemler halinde kurs mahiyetinde rehabilitasyon hizmeti verilmektedir.

Merkezde eğitim ve rehabilitasyon hizmeti “Temel Eğitim” ve “Mesleki Eğitim” olarak iki modül şeklinde gerçekleştirilmektedir. Temel Eğitim Modülünde Bağımsız Hareket Eğitimi, Kişisel İdare Eğitimi, Kabartma Yazı, Abaküs ve Basit Matematik, Bilgisayar, İş Atölyesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon ve Santral dersleri; Mesleki Eğitim Modülünde ise Masörlük, Çağrı Merkezi Operatörlüğü ve Zabıt Katipliği eğitimleri verilmektedir.

2022-2023 Eylül-Şubat döneminde İstanbul’da ilçe belediyelerine yönelik olarak başlatılan Eğitici Eğitimi Pilot Uygulaması kapsamında ilgili belediye personeline Görme Engelli Eğitici Belgesi verilmiştir.

Ankara Yenimahalle Görme Engelliler Rehabilitasyon Merkezi: Görme engelli bireylere eğitim ve rehabilitasyon hizmeti vermek üzere açılan kuruluştaki yılda iki dönem hizmet

verilmekte olup; her dönemde zorunlu eğitim yaşını aşmış kursiyerlere mesleki, sosyal ve eğitsel rehabilitasyon programı uygulanmaktadır.

Doğuştan veya görme yetisini sonradan kaybetmiş, tümüyle/ileri derecede görme yetisinden yoksun bireylere bir başkasının yardımına ihtiyaç duymaksızın veya en az yardımla bağımsız yaşama ve hareket tekniklerini öğretmek, yetenekleri doğrultusunda mesleki eğitim almalarını sağlayarak onların bir meslek veya iş sahibi olabilmelerine yardımcı olmak, tüketici durumundan üretici duruma getirmek, hayata uyumlarını kolaylaştırmak, engelliliğin ortaya çıkardığı psikolojik ve sosyal problemlerini çözmelerinde yardımcı olmak amacıyla verilen eğitim ve rehabilitasyon hizmeti Temel Eğitim ve Mesleki Eğitim olarak iki modül şeklinde gerçekleştirilmektedir. Temel Eğitim Modülünde Bağımsız Hareket, Kişisel İdare, Kabartma Yazı, Abaküs, Atölye ve Sağlık dersleri; Mesleki Eğitim Modülünde ise Bilgisayar, Santral ve Çağrı Merkezi Elemanı eğitimleri verilmektedir.

Ankara Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü (Yenimahalle Görme Engelliler Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü) ile Yenimahalle İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü arasında “Görme Engelli Bireyler için Genel/Mesleki ve Teknik Kurslar Düzenlenmesine İlişkin İş Birliği Protokolü” imzalanmış olup bu protokol ile kuruluşumuzdan hizmet alan görme engelli kursiyerlere Milli Eğitim Bakanlığı onaylı kurs bitirme belgesi verilmektedir. Bu kapsamda açılan programlar ise; Görme Engelliler İçin Bilgisayar Kullanımı, Santralist ve Çağrı Merkezi Elemanı kurslarıdır.

Ayrıca görme engelli bireyler de dahil engellilerin üretken bireyler olarak istihdama katılması ve diğer bireylerle eşit şekilde toplumsal yaşam amacıyla Bakanlığımız tarafından evde bakım yardımı, sosyal yardım, ücretsiz seyahat gelir desteği, çeşitli hak ve hizmetlerden yararlanmayı sağlayan engelli kimlik kartı, EKPSS sınav ücreti desteği gibi uygulamalar ve teşvikler de sağlanmaktadır.

2025 Mart ayı itibarıyla kamuda çalışan engelli memur sayısı 73.800 olup çalışan engellilerin 12.200’ü görme engelli bireylerden oluşmaktadır. Çalışan görme engelli memurların %27,4’ü kadın, %72,6’sı erkektir.